

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6
เดือนถึง 4 ปีในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

สุจิต แสนเกา, ภษ*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็ก อายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย: เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional analysis) ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองต่อการฉีดวัคซีนโควิด-19 ตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.86 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติถดถอย ได้แก่ Logistic Regression Analysis

ผลการวิจัย: ผู้ปกครองของเด็ก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 96.0) อายุเฉลี่ย 29.70 (sd.=8.09) เกินกว่ากึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.0) มีความต้องการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับเด็กในปกครอง ทั้งนี้ พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 (Mean = 4.22, sd.=0.52) และการรับรู้เรื่องความปลอดภัยและผลข้างเคียงของวัคซีน (Mean = 4.29, sd.=0.51) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกฉีดวัคซีนให้กับเด็กมากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์เชิงพหุด้วยสถิติ Multiple logistic regression พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 ($OR_{adj}=1.71, 95\% CI=1.15 - 2.54$) และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ($OR_{adj}=1.56, 95\% CI=1.17 - 2.08$) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับเด็กในปกครอง

สรุปอภิปรายผล: ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ได้แก่ ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19

คำสำคัญ: การตัดสินใจ, วัคซีนโควิด-19, โควิด-19

ส่งเรื่องตีพิมพ์: 25 ตุลาคม 2566

อนุมัติตีพิมพ์: 7 ธันวาคม 2566

*กลุ่มงานเภสัชกรรมและคุ้มครองผู้บริโภค โรงพยาบาลจตุรัส

Factors affecting parents' decision to COVID-19 vaccine for children between aged 6 months to 4 years in Chaturat Hospital, Chaiyaphum Province.

Suchit Sanpao*

Abstract

Objective: To study factors affecting parents' decision to COVID-19 vaccine for children between aged 6 months to 4 years with in Chaturat Hospital, Chaiyaphum Province.

Methods: This research is a Cross-sectional analysis. The sample group was 200 personal of parents. The research instrument was a questionnaire on parents' decision to get the COVID-19 vaccine reliability approached by Cronbach's alpha coefficient was 0.86. The data were analyzed using descriptive statistics and Logistic Regression Analysis.

Results: The majority of the sample were female 96.0%, had an average age of 29.70 (SD=8.09), the sample had a desire to receive the COVID-19 vaccine for children 53.0%. The level of Behavior to prevent COVID-19 disease (Mean = 4.22, sd.=0.52) and perception of safety and side effects of vaccines (Mean = 4.29, sd.=0.51) are factors affecting parents' decisions in choosing to vaccinate their children. Factors affecting parents' decision to vaccinate their children against COVID-19 include perception of risk and severity of COVID-19 disease ($OR_{adj}=1.71$, 95% CI=1.15 – 2.54) and perception of benefit of COVID-19 vaccine ($OR_{adj}=1.56$, 95% CI=1.17 – 2.08) affects the decision to receive COVID-19 vaccination to children under guardianship.

Conclusion: The study suggests that Factors affecting parents' decision to vaccinate children aged 6 months to 4 years with the COVID-19 vaccine include perception of risk and severity of COVID-19 disease and awareness of the benefits of the COVID-19 vaccine.

Keywords: Decision, COVID-19 Vaccine, Coronavirus disease -2019

Submission: 25 October 2023

Publication: 7 December 2023

* Pharmaceutical and Consumer Protection Department, Chaturat Hospital.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องด้วยโรคโควิด-19 (Coronavirus disease 2019, Covid-19) ซึ่งเกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยเริ่มมีการรายงานการแพร่ระบาดของโรคแต่ตั้งเดือน ธันวาคม 2562 และในเดือน เมษายน 2564 สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ทั่วโลกพบผู้ติดเชื้อจำนวนมากกว่า 136 ล้านคน เสียชีวิตจำนวนมากกว่า 2.9 ล้านคน ส่วนสถานการณ์ในประเทศไทย พบผู้ติดเชื้อสะสมเสียชีวิตจำนวนเพิ่มขึ้นมากตั้งแต่ต้นปี 2564 โดยนับเป็นการระบาดระลอกใหม่ซึ่งเริ่มมีการระบาดตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2563⁽¹⁾

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ทั่วโลกทำให้องค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) ออกมาประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern; PHEIC) ณ วันที่ 11 มีนาคม 2563 และความรุนแรงของการระบาดของโรคโควิด-19 ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้กระทรวงสาธารณสุขไทย ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด-19 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติ โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563⁽²⁾

สำหรับประเทศไทย เริ่มมีการให้วัคซีนโควิด-19 ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2564 มีการให้วัคซีนโควิด-19 จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย พบว่าเป็นบุคลากรทางการแพทย์ และอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เจ้าหน้าที่ที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป บุคคลที่มีโรคประจำตัว และประชาชนในพื้นที่เสี่ยง ต่อมาตั้งแต่เดือน กันยายน 2564 เริ่มให้ฉีดวัคซีนอายุ 12 – 18 ปี จำนวน 2 เข็ม

และเข็มกระตุ้น 1 เข็ม รวมเป็น 3 เข็ม และให้วัคซีนโควิด-19 สำหรับเด็กอายุ 5 – 11 ปี เริ่มให้วัคซีนตั้งแต่เดือน มกราคม 2565 จำนวน 2 เข็ม ตามลำดับ⁽³⁾ และช่วงเดือน ตุลาคม 2565 คณะกรรมการอาหารและยาได้มีมติเห็นชอบการขยายขอบเขตข้อบ่งใช้ของวัคซีนโคเมอร์เนตี (Comirnaty Vaccine) สำหรับกลุ่มเด็กอายุ 6 เดือน – น้อยกว่า 5 ปี จะใช้วัคซีนโดสละ 0.2 มิลลิลิตร (3 ไมโครกรัม) ฉีด 3 เข็ม⁽⁴⁾

จากผลการสำรวจของกรมอนามัยเพื่อศึกษาความมั่นใจของผู้ปกครองต่อการฉีดวัคซีนในเด็กอายุ 5 – 11 ปี พบว่า เด็กที่มีอายุ 5 – 11 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนเข็มที่ 1 เพียง ร้อยละ 54.1 และยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ร้อยละ 28.7 โดยเหตุผลที่ทำให้กลุ่มผู้ปกครองไม่พาเด็กเข้ารับการฉีดวัคซีน คือ ยังมีความกังวลว่าเด็กอาจมีอาการไม่พึงประสงค์ที่รุนแรงถึง ร้อยละ 77.2 และไม่มั่นใจในประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีน ร้อยละ 55.3 รวมทั้งยังกังวลกับเด็กที่ไม่แข็งแรงหรือมีโรคประจำตัวอาจได้รับผลกระทบที่รุนแรงจากวัคซีน ร้อยละ 3⁽⁵⁾ และในเดือน กันยายน 2565 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้ออกแนวทางการให้วัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มเด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี เพื่อใช้ในการป้องกันโรคโควิด-19 ซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางเสี่ยงที่จะติดเชื้อโควิด-19 ได้ง่าย⁽⁶⁾ ซึ่งเด็กกลุ่มนี้ยังไม่เคยได้รับการศึกษาเกี่ยวกับการฉีดวัคซีนโควิด-19 มาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 ในกลุ่มเด็กนี้ เพื่อทราบถึงปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาเป็นแนวทางให้กับผู้ปกครองได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนโควิด-19 และสามารถ

ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional research study) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ระยะเวลาเก็บและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน มกราคม – เมษายน 2566

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการสำรวจภาคตัดขวาง (Cross-sectional research study) กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา คือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 เดือนถึง 4 ปี ที่มารับบริการคลินิกวัคซีนเด็กทั่วไปในโรงพยาบาลจตุรัส จำนวน 200 คน

โดยมีเกณฑ์การเลือกและคัดออก

1.) Inclusion criteria

1. ผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 6 เดือนถึง 4 ปี ที่มารับบริการคลินิกฉีดวัคซีนเด็กทั่วไปในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

2. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้

3. ผู้ปกครองสมัครใจให้ข้อมูล

2.) Exclusion criteria

1. มีโรคประจำตัวที่ไม่สามารถฉีดวัคซีนโควิด-19 ได้

2. แพ้วัคซีน หรือส่วนประกอบของวัคซีนชนิดอื่น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ในโรงพยาบาลจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยนำเครื่องมือของ พิรวัดน์ ตระกูลทวิสุข⁽¹⁾ มาประยุกต์ใช้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประวัติการติดเชื้อโควิด-19 การเข้ารับการฉีดวัคซีนของผู้ปกครอง โรคประจำตัวของเด็ก และจำนวนบุตร การเข้ารับการฉีดวัคซีน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ประกอบด้วยปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การรับรู้เชิงสังคม (เชิงบวก) เกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19 ความปลอดภัยและผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 และความเชื่อต่อวัคซีนและโรคโควิด-19

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความสมัครใจเข้ารับบริการฉีดวัคซีนโควิด-19 มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก ได้แก่ ไม่เข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด-19 เท่ากับ 0 คะแนน และเข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด-19 เท่ากับ 1 คะแนน

แบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน หากความสอดคล้องระหว่าง

ข้อคำถามกับกรอบการวัด (Item – objective Congruence Index; IOC) มีค่าระหว่าง 0.66 – 1.00 จากนั้นนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองที่มารับบริการฉีดวัคซีนที่คลินิกฉีดวัคซีนทั่วไปในโรงพยาบาลจตุรัส จำนวน 30 ชุด และตรวจสอบความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปที่ส่งผลการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. แบบสอบถามการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ประกอบด้วยปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การรับรู้เชิงสังคมเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19, ความปลอดภัยและผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 และความเชื่อต่อวัคซีนและโรคโควิด-19 ด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ แบบสอบถามแบบ Likert Scale มี 5 ระดับ คือ การแปลผลคะแนนโดยใช้ค่าคะแนนต่ำสุด 1 คะแนน และคะแนนสูงสุด 5 คะแนนโดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 = อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 = อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 = อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 = อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 = อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ ตัวแปรทั้ง 6 ด้าน จะถูกแปลงเป็นตัวแปรแบบแบ่งกลุ่ม 2 กลุ่ม (dichotomous

data) โดยแบ่งกลุ่มจากช่วงคะแนนเฉลี่ยระดับปานกลาง กล่าวคือ กลุ่มระดับน้อยถึงปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.61 และกลุ่มระดับมากถึงมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 2.62 ถึง 5.00

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในผู้ปกครองของเด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis) การคัดตัวแปรเข้าสู่โมเดลด้วยการวิเคราะห์แบบ bivariate โดยพิจารณาค่า p-value ที่ระดับ 0.20 และวิเคราะห์เชิงพหุ (multiple logistic regression) ด้วยวิธี enter และพิจารณาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $p < 0.05$

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป ผู้ปกครองของเด็กจำนวน 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 96.0 มีอายุเฉลี่ย 29.70 (SD=8.09) มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 90 มีจำนวนผู้ปกครองติดเชื้อโควิด-19 ร้อยละ 57.5 ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ร้อยละ 93.0 และฉีดวัคซีนน้อยกว่า 3 เข็ม ร้อยละ 47.5 ส่วนใหญ่เด็กไม่มีโรคประจำตัว ผู้ปกครองมีบุตร/หลานน้อยกว่า 2 คน ร้อยละ 60.5 มีบุตร/หลานได้รับวัคซีนโควิด-19 มากสุดจำนวน 1 เข็ม ร้อยละ 22.5 และกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 53.0 มีความต้องการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับเด็กในปกครอง

เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า การได้รับการฉีดวัคซีนโควิด-19 ของผู้ปกครองมีโอกาสสมัครใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับเด็กคิดเป็น 7.61 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ปกครองที่ไม่เคยได้รับวัคซีนโควิด-19 (OR=7.61, 95% CI=1.65 – 34.96) ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยทั่วไปที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี

ตัวแปร	สมัครใจ จำนวน (ร้อยละ)	ไม่สมัครใจ จำนวน (ร้อยละ)	OR (95% CI)	p-value*
การได้รับวัคซีน				0.009**
ไม่เคย	2 (14.3)	12 (85.7)	Ref	
เคย	104 (55.9)	82 (44.1)	7.61 (1.66 – 34.96)	
เพศ				0.221
หญิง	92 (47.9)	100 (52.1)	Ref	
ชาย	6 (75.0)	2 (25.0)	2.76 (0.54 – 1.40)	
อายุ				0.884
น้อยกว่า 21 ปี	10 (52.6)	9 (47.4)	Ref	
21 – 30 ปี	53 (50.0)	53 (50.0)	1.0 (0.34 – 0.83)	
31 – 40 ปี	35 (57.4)	26 (42.6)	1.21 (0.43 – 3.41)	
41 – 50 ปี	5 (62.5)	3 (37.5)	1.50 (0.28 – 8.14)	
มากกว่า 50 ปี	3 (50.0)	3 (50.0)	1.0 (0.14 – 5.65)	
อายุเฉลี่ย (SD)	29.70 (8.09)			
การศึกษา				0.780
ต่ำกว่าปริญญาตรี	96 (53.3)	84 (46.7)	Ref	
ปริญญาตรีขึ้นไป	10 (100)	10 (100)	0.88 (0.35 – 2.20)	
โรคประจำตัวเด็ก				0.881
ไม่มี	103 (53.1)	91 (46.9)	Ref	
มี	3 (50.0)	3 (50.0)	0.9 (0.17 – 4.49)	
จำนวนบุตร/หลาน				0.991
1 คน	64 (52.9)	57 (47.1)	Ref	
2 คน	40 (53.3)	35 (46.7)	1.0 (0.57 – 1.81)	
มากกว่า 2 คนขึ้นไป	2 (50.0)	2 (50.0)	0.89 (0.12 – 6.53)	
จำนวนบุตร/หลานได้รับวัคซีนโควิด-19				0.342
ไม่ได้รับวัคซีน	79 (53.0)	70 (47.0)	Ref	
1 เข็ม	22 (48.9)	23 (51.1)	0.85 (0.43 – 1.65)	
2 เข็มขึ้นไป	5 (83.3)	1 (16.7)	4.4 (0.51 – 38.84)	

* p-value from partial likelihood ratio test

** นำเข้าวิเคราะห์เชิงพหุ

2. ระดับปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครอง
ในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี

ปัจจัยในการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ของ
ผู้ปกครองเด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี พบว่า พฤติกรรมการ
ป้องกันโรคโควิด-19 และ ความปลอดภัยและ

ผลข้างเคียงของวัคซีน อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.22, SD=0.52; Mean=4.29, SD=0.51) ตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 ความเชื่อต่อวัคซีนและโรคโควิด-19 และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 อยู่

ในระดับมาก (Mean=3.96, SD=0.48; Mean=3.71, SD=0.63; Mean=3.66, SD=0.83) และระดับการรับรู้เชิงสังคมเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง (Mean=3.28, SD=0.36) ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี

ปัจจัย	ระดับ	Mean (SD)
1. พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19	มากที่สุด	4.22 (0.52)
2. ความปลอดภัย และผลข้างเคียงของวัคซีน	มากที่สุด	4.29 (0.51)
3. การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19	มาก	3.66 (0.83)
4. การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19	มาก	3.96 (0.48)
5. ความเชื่อต่อวัคซีนและโรคโควิด-19	มาก	3.71 (0.63)
6. การรับรู้เชิงสังคมเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19	ปานกลาง	3.28 (0.36)

3. การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยในการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี ของผู้ปกครอง

การวิเคราะห์แบบ bivariate พบว่า มี 2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กในปกครอง ได้แก่

ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 (OR=1.80, 95% CI=1.20 - 2.72) และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 (OR=1.43, 95% CI=1.05 - 1.95) มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจฉีดวัคซีนให้กับเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value<0.05) ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี แบบทีละปัจจัย

ปัจจัย	OR (95% CI)	p-value
1. การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19	1.43 (1.05, 1.95)	0.025*
2. การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19	1.80 (1.20, 2.72)	0.005*
3. พฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด-19	0.80 (0.50, 1.30)	0.312
4. ความปลอดภัย และผลข้างเคียงของวัคซีน	1.25 (0.75, 2.10)	0.390
5. การรับรู้เชิงสังคมเกี่ยวกับวัคซีนโควิด-19	0.90 (0.53, 1.51)	0.670
6. ความเชื่อต่อวัคซีนและโรคโควิด-19	1.10 (0.74, 1.62)	0.657

* นำเข้าวิเคราะห์เชิงพหุ

การได้รับวัคซีนของผู้ปกครองเด็ก การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีน และการรับรู้ความเสี่ยงและ

ความรุนแรงของโรค เป็น 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจฉีดวัคซีนให้กับเด็กในปกครอง และ

เมื่อพิจารณาเพื่อนำตัวแปรทั้ง 3 ดังกล่าวมาวิเคราะห์เชิงพหุด้วยสถิติ Multiple Logistic Regression พบว่าตัวแปรการได้รับวัคซีนของผู้ปกครองเด็ก มีความถี่สะสมในบางเซลล์น้อยเกินไป อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ได้ ดังนั้น จึงนำตัวแปรเพียง 2 ปัจจัย เข้าวิเคราะห์เชิงพหุ คือ ตัวแปรการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีน และตัวแปรการรับรู้ความเสี่ยง

และความรุนแรงของโรค ผลวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 ($OR_{adj}=1.71, 95\% CI=1.15 - 2.54$) และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ($OR_{adj}=1.56, 95\% CI=1.17 - 2.08$) ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้ารับบริการฉีดวัคซีน โควิด-19 ให้กับเด็กในความปกครองตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์เชิงพหุตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่เด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี

ปัจจัย	OR (95% CI)	OR_{adj} (95% CI)	p-value
การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19	1.80 (1.20, 2.72)	1.71 (1.15, 2.54)	0.008
การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19	1.43 (1.05, 1.95)	1.56 (1.17, 2.08)	0.002

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด 200 คน พบว่า ร้อยละ 53.0 มีความต้องการฉีดวัคซีนโควิด-19 ให้กับเด็กในปกครอง สอดคล้องกับการศึกษาของ เสกสันต์ จันทนะ⁽⁷⁾ พบว่า ร้อยละ 68.7 ตัดสินใจให้เด็กในปกครองฉีดวัคซีนโรคโควิด-19 ส่วนการวิเคราะห์ปัจจัยทั่วไป พบว่าการได้รับวัคซีนโควิด-19 ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ต่อการฉีดวัคซีนโควิด-19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งการได้รับวัคซีนโควิด-19 จะช่วยป้องกันและควบคุมโรคที่เกิดจากการแพร่เชื้อไวรัสโควิด-19 ได้ การศึกษาของ ยูพรศ พญาพรหม และคณะ⁽⁸⁾ พบว่า การตัดสินใจยอมรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของกลุ่มตัวอย่างขึ้นกับหลายปัจจัย ได้แก่ ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ประสิทธิภาพและความปลอดภัยของวัคซีน จากการวัดระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ทั้ง 6 ด้าน พบว่า ความปลอดภัยและผลข้างเคียงของวัคซีน อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.29, SD=0.51) สามารถ

อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองมีระดับการรับรู้และความกังวลใจในเรื่องของความปลอดภัย และผลข้างเคียงของวัคซีนโควิด-19 สอดคล้องกับการศึกษาของ พิรพัฒน์ ตระกูลทวิสุข⁽¹⁾ พบว่า บุคลากรทางการแพทย์มีความกังวลเกี่ยวกับผลข้างเคียงเป็นส่วนใหญ่ ส่วนปัจจัยที่มีระดับรองลงมา คือ การรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 อยู่ในระดับมาก จากการศึกษาของ ชุติมา บุญทวี⁽⁹⁾ พบว่า การรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิดเพื่อป้องกันโรคได้มากที่สุด (M=4.75, SD=0.51) และการศึกษาของ เสกสันต์ จันทนะ⁽⁷⁾ พบว่า มีระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคติดเชื้อโควิด-19 ระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคโควิด-19 และระดับความคาดหวังในประสิทธิภาพของการตอบสนองในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง ปานกลาง และดีตามลำดับ

การวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนโควิด-19 ในผู้ปกครองของเด็กอายุ 6

เดือนถึง 4 ปี พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 และการรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนให้กับเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.05$) สอดคล้องกับศึกษาของพีรพัฒน์ ตระกูลทวิสุข⁽¹⁾ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการสมัครใจเข้ารับวัคซีน คือ การรับรู้ถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ในระดับสูง ($OR_{adj} 3.74, 95\% CI=2.20-6.35$) และสอดคล้องกับศึกษาของ ขนิษฐา ชื่นใจ และคณะ⁽¹⁰⁾ พบว่า ปัจจัยแรงจูงใจในการป้องกันโรคด้านการรับรู้ความเสี่ยงของโรค และด้านความคาดหวังในประสิทธิผลของวัคซีนส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (COVID-19) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้นำไปพัฒนาและออกแบบการส่งเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนโควิด-19 ให้กับผู้ปกครองที่มีเด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี โดยเน้นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านบุคลากรทางการแพทย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองของเด็กมีความรู้ ความเข้าใจตระหนักถึงความเสี่ยงและความรุนแรงของโรคโควิด-19 รวมถึงประโยชน์ของวัคซีนโควิด-19 ที่จะได้รับ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญต่อการฉีดวัคซีนที่ทำให้ร่างกายของเด็กสร้างภูมิคุ้มกันต่อเชื้อโรคไวรัสโควิด-19 ได้

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยสำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ เลขที่ 98/2565 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2565

เอกสารอ้างอิง

1. พีรพัฒน์ ตระกูลทวิสุข. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ารับวัคซีนโควิด-19 และข้อกังวลในบุคลากรทางการแพทย์. วารสารวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมทางสุขภาพ. 2564;3(1):47-57.
2. จรัส รัชกุล, ชาติชาย สุวรรณนิษฐ์, ฐิติภรณ์ ดวงรัตนานนท์, พุฒิปัญญา เรืองสม, จีรพรรณ หัสโรค์ และโสภิตดา วิบูลย์พันธุ์. โครงการการประเมินการปฏิบัติตนของประชาชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2564. กรุงเทพฯ : กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. 2564.
3. กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในสถานการณ์การระบาด ปี 2564 ของประเทศไทย. นนทบุรี : กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2564.
4. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. อย.-อนุมัติวัคซีนไฟเซอร์ฉีดในกลุ่มเด็ก 6 เดือน – น้อยกว่า 5 ปี; ข่าวแจก 159 [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [สืบค้น เมื่อ 1 ตุลาคม 2565]. แหล่งข้อมูล: https://db.oryor.com/databank/data/news/brochure_news/650824_1661349391_%E0%B8%82%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B9%81%E0%B8%88%E0%B8%81_2321.pdf
5. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. “ความมั่นใจของผู้ปกครองต่อการฉีดวัคซีนในเด็กอายุ 5 – 11 ปี” . [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [สืบค้น เมื่อ 1 ตุลาคม 2565]. แหล่งข้อมูล : <https://multimedia.anamai.moph.go.th/news/150565/>

6. กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการให้วัคซีนโควิด 19 ในเด็กอายุ 6 เดือนถึง 4 ปี. [อินเทอร์เน็ต]. 2565. [สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2565]. แหล่งข้อมูล : <https://ddc.moph.go.th/vaccine-covid19/getFiles/11/1669968577609.pdf>
7. เสกสันต์ จันทนะ. ปัจจัยพยากรณ์การตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แก่เด็ก 6 เดือนถึง 4 ปีของผู้ปกครองในเขตตำบลน้ำคำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม. วารสารการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2566;11(2):193-204.
8. ยุพเรศ พญาพรหม, หัสญา ตันติพงษ์, พรพรรณ มนัสจกุล, ศรีณญาภรณ์ จันทร์ดีแก้วสกุล, ทรงยศ คำชัย. การยอมรับวัคซีนโควิด 19 จากมุมมองของประชาชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน: การวิจัยผสมผสาน. พยาบาลสารมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2565;49(2):41-54.
9. ชุติมา บุญทวี. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนโคโรนาไวรัส (COVID-19) เข็มกระตุ้นของบุคลากรกลุ่มงานพยาบาลโรงพยาบาลตำรวจ. วารสารวิจัยเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต. 2565;(2)2:49-60.
10. ขนิษฐา ชื่นใจ และ บุญกา ปันจตุรอำพร. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนาไวรัส (Covid-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร. [อินเทอร์เน็ต]. 2564. [สืบค้นเมื่อ 1 ต.ค. 2566]. แหล่งข้อมูล : <https://mmm.ru.ac.th/MMM/IS/twin9/6214154037.pdf>